

Cirkulärnr: 2000:90
Diariernr: 2000/1977
Handläggare: Håkan Hellstrand
Sektion/Enhet: Enheten för Tillväxt och regional utveckling
Datum: 2000-08-21
Mottagare: Kommunstyrelsen,
Personalfrågor,
Ansvariga för arbetsmarknadspolitiska frågor
Rubrik: Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten – ändringar från
den 1 augusti 2000
Bilagor: SFS 2000:625, 628, 634 och 639

Enheten för Tillväxt och regional utveckling
Håkan Hellstrand

2000-08-21

Kommunstyrelsen,
Personalfrågor,
Ansvariga för arbetsmarknads-
politiska frågor

Den arbetsmarknadspolitiska verksamheten – ändringar från den 1 augusti 2000

Regelverket för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten har från och med den 1 augusti 2000 fått en ny struktur. I cirkuläret *Regeringens arbetsmarknadspolitiska proposition (2000:38)* redogjorde vi för de föreslagna förändringarna inför riksdagsbehandlingen. I detta cirkulär redogör vi för de viktigaste beslutade förändringarna samt i vilken författning de återfinns. Vi berör både de arbetsmarknadspolitiska programmen, ersättningen till deltagarna (aktivitetsstödet) samt försäkringsskyddet för deltagarna i olika program. De författningar som kommenteras bifogas som bilagor.

Arbetsmarknadspolitiska program

Allmänna bestämmelser om Arbetsmarknadsverkets verksamhet återfinns i förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Begreppet arbetsmarknadspolitiska åtgärder har ersatts av arbetsmarknadspolitiska program. Dessa regleras i lagen (2000:625) och förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program, förordningen (1997:1275) om anställningsstöd samt förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med arbetshandikapp. De nio programmen, som i sin tur kan innehålla olika arbetsmarknadspolitiska insatser, är följande:

- 1) Arbetsmarknadsutbildning
- 2) Arbetspraktik
- 3) Stöd till start av näringsverksamhet
- 4) Aktivitetsgarantin
- 5) Ungdomsinsatser

- 6) Förberedande insatser
- 7) Projekt med arbetsmarknadspolitisk inriktning
- 8) Anställningsstöd
- 9) Särskilda insatser för personer med arbetshandikapp

Vi redovisar här förändringar som rör programmen *arbetsmarknadsutbildning*, *aktivitetsgarantin*, *ungdomsinsatser* samt *förberedande insatser*. Bestämmelserna för *anställningsstöd* och *särskilda insatser för personer med arbetshandikapp* redovisas i kommande cirkulär.

Arbetsmarknadsutbildning

Arbetsmarknadsutbildningen renodlas till att bli yrkesinriktad utbildning, dvs. sådan utbildning som ska leda till att 70 procent av deltagarna får arbete inom tre månader. Orienterande och förberedande utbildning får användas men förs över till *förberedande insatser*. Reguljär utbildning på grundskole- och gymnasienivå kan bara komma ifråga för arbetshandikappade och långtidsinskrivna invandrare.

Aktivitetsgarantin

En mer detaljerad genomgång av reglerna för aktivitetsgarantin gjordes i cirkulär 2000:38. Här tar vi bara upp det som har ändrats sedan förslaget till riksdagen.

I propositionen angavs att AMS skulle få i uppdrag att i samråd med socialstyrelsen (senare förtydligat till att också gälla Svenska Kommunförbundet) närmare utforma kriterierna för vilka socialbidragstagare som kan placeras i åtgärden. Detta uppdrag har inte givits, och kommer av allt att döma, inte ges till AMS. Orsaken är nu att man anser att propositionens skrivningar räcker. Det blir alltså upp till kommunerna att lokalt eller med länsarbetsnämnden komma överens om principer för anvisningarna av socialbidragstagare. Propositionen innehöll följande som vägledning (Prop. 1999/2000:98 kap 8.2):

”Regeringen betonar vikten av att personer som uppbär socialbidrag av arbetsmarknadsskäl erhåller samma möjligheter att omfattas av aktivitetsgarantin som arbetslösa som uppbär arbetslöshetsersättning. ... En aktiv samverkan mellan kommunen och arbetsförmedlingen är särskilt angelägen för att arbetslösa socialbidragstagares behov av arbetsmarknadspolitiska insatser skall tillgodoses. Regeringen förutsätter därför att ett formaliserat samråd sker mellan arbetsförmedlingen och socialtjänsten om vilka personer som anvisas till aktivitetsgarantin. Arbetsförmedlingsnämnderna har också en viktig roll när det gäller att finna formerna och skapa utrymme för insatser inom ramen för aktivitetsgarantin för dessa personer. ... Om förmedlingen gör bedömningen att det finns en risk för långtidsinskrivning och att personens framtida anställbarhet främjas av

snabba insatser kan individen komma att omfattas av aktivitetsgarantin från första inskrivningsdagen.”

När programmet arbetspraktik används inom ramen för aktivitetsgarantin befrias anordnaren från finansieringsbidraget till staten.

Ungdomsinsatser

Ungdomsinsatserna består av två insatser – kommunalt ungdomsprogram och ungdomsgarantin. Den senare är utvecklingsgarantin för 20-24 åringar som bytt namn, reglerna för insatsen är dock oförändrade.

Förberedande insatser

Programmet omfattar datortek, aktiviteter inom arbetslivsinriktad rehabilitering, jobbsökar- och vägledningsinsatser på heltid samt förberedande och orienterande utbildningar. Reguljär utbildning på grundskole- och gymnasienivå kan bara komma ifråga för arbetshandikappade och långtidsinskrivna invandrare.

Rekvisitionsperiod

Rekvisitionsperioden för lönebidrag, anställningsstöd m.m. ändras till 60 dagar.

Aktivitetsstöd m.m.

I förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd finns bestämmelser om att den som tar del av något av de arbetsmarknadspolitiska program som anges i förordningens 4:e paragraf kan få stöd till försörjning genom aktivitetsstöd i form av dagpenning (även benämnt utbildningsbidrag) och stöd till resor m.m. Förordningen framgår av bilagda SFS 2000: 639 (omtryck).

Förordningen är redaktionellt omarbetad. En materiell ändring är att aktivitetsstöd, förutom för de aktiviteter som tidigare omfattats, även lämnas till den som hos arbetsförmedlingen tar del av heltidsaktiviteter i form av vägledning samt aktiviteter inom ramen för arbetslivsinriktad rehabilitering.

Förordningen innehåller även bestämmelser om ersättning vid offentliga tillfälliga arbeten (OTA) och särskilt stöd till resor m.m. till personer med funktionshinder m.m. OTA är under successiv avveckling sedan årsskiftet 1998/99 och får endast anvisas arbetslösa som före den 1 januari 1999 anvisats och alltså deltar i OTA. Beslutet om anvisning får gälla för personer som fyllt 62 år före den 1 januari 1999 fram till dess att de fyller 65 år, och för övriga till och med den 31 december 2000.

Försäkringsskyddet vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska program

Anställda

Den som är anvisad arbetsmarknadspolitisk insats som innebär anställning — exempelvis anställning med anställningsstöd/lönebidrag eller i skyddat

arbete hos en offentlig arbetsgivare (OSA) — har det försäkringsskydd som följer av gällande lagstiftning och kollektivavtal.

Deltagare med aktivitetsstöd m.fl.

Deltagare i ett arbetsmarknadspolitiskt program (med undantag av stöd till start av näringsverksamhet) — som får aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) — samt deltagare i OTA, har ett försäkringsskydd mot skador för den egna personen enligt:

- lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring (LAF)
- förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd,
- förordningen (1988:244) om grupplivförsäkring för deltagare i vissa arbetsmarknadspolitiska program, och
- förordningen (1998:1785) om ersättning vid skada till deltagare i vissa arbetsmarknadspolitiska program m.m.

Anordnaren kan få ersättning för skador som deltagaren orsakar enligt:

- förordningen (1980:631) om ersättning av allmänna medel för skada orsakad av deltagare i ett arbetsmarknadspolitiskt program eller arbetslivsinriktad rehabilitering m.m.

Deltagare i ungdomsinsatser som uppbär kommunal ersättning

Deltagare i kommunala ungdomsprogram och deltagare i ungdomsgarantin som uppbär utvecklingsersättning omfattas av arbetsskadeförsäkringen enligt LAF, men i övrigt finns inte det försäkringsskydd som angetts ovan.

I AMS allmänna råd för tillämpningen av förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program rekommenderar AMS att samarbetsavtal mellan länsarbetsnämnd och kommun inom området för kommunala ungdomsprogram och ungdomsgarantin utformas enligt särskilt förslag. Beträffande försäkringsfrågorna innebär det rekommenderade förslaget följande.

- *För deltagare i kommunala ungdomsprogram, åtar sig kommunen att teckna och vidmakthålla försäkring, motsvarande vad som gäller för elever i arbetsplatsförlagd utbildning i gymnasieskolan samt om det gäller utlandspraktik teckna erforderliga försäkringar.*
- *För deltagare i ungdomsgarantin som inte får aktivitetsstöd enligt förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd, åtar sig kommunen att teckna och vidmakthålla tillfredsställande försäkringar.*

Deltagare som här avses kan ges ett tillfredsställande försäkringsskydd genom tillägg till standardvillkoren i kommunens befintliga försäkringsavtal. I kommunens kollektiva olycksfallsförsäkring kan det explicit sägas att utöver barn och studerande ska även dessa deltagare omfattas. I kommunens ansvarsförsäkring finns en s.k. "prao-klausul" — en liknande klausul kan an-

vändas för grupperna i fråga. Dessa försäkringar ger inte ersättning för sveda och värk samt lyte och men.

Upphävda författningar och övergångsbestämmelser

Genom lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program upphävs:

- lagen (1995:706) om kommuners ansvar för ungdomar,
- lagen (1997:1268) om kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år, och
- lagen (1998:1781) om arbetsmarknadspolitiska aktiviteter.

De upphävda lagarna ovan gäller dock fortfarande för de personer som använts verksamhet enligt förordningen (1995:712) om kommuners ansvar för ungdomar, förordningen (1997:1278) om kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år och förordningen (1998:1784) om arbetsmarknadspolitiska aktiviteter.

Genom förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program upphävs:

- förordningen (1995:712) om kommuners ansvar för ungdomar,
- förordningen (1997:1278) om kommuners ansvar för ungdomar mellan 20 och 24 år,
- förordningen (1998:1784) om arbetsmarknadspolitiska aktiviteter, och
- förordningen (1997:1159) om IT-utbildning.

De upphävda förordningarna gäller dock fortfarande för personer som använts verksamhet enligt förordningarna.

Insatser som har upphört

Utbildningsstöd

Genom förordning (SFS 2000:631) har regeringen föreskrivit att förordningen (1997:1276) om utbildningsstöd ska upphöra att gälla vid utgången av juli 2000.

Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande för utbildningsstöd som beslutats före den 1 augusti 2000.

Generationsväxling

Genom förordning (SFS 2000:632) har regeringen föreskrivit att förordningen (1997:1287) om generationsväxling på arbetsmarknaden ska upphöra att gälla vid utgången av juli 2000.

Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande för fall då generationsväxling beslutats före den 1 augusti 2000.

Frågor

Frågor om anställningsstöd och särskilda insatser för personer med arbets-
handikapp besvaras av Lars-Gösta Andréen på Förhandlingssektionen.

Frågor om de övriga arbetsmarknadspolitiska programmen besvaras av
Håkan Hellstrand, Vivi Libietis och Åsa Person på enheten för Tillväxt och
Regional utveckling.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Enheten för Tillväxt och Regional utveckling

Martin Andreae

Håkan Hellstrand

Bilagor

SFS 2000:625, 628, 634 och 639